

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΔΩΡΕΑ

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ
ΑΝΕΣΤΙΑΝ

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΕΚΤΟΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1939

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & Σ^{ΙΑ} Α.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",
46 — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — 46
ΑΘΗΝΑΙ

φράζει τὰ ἀρχαία κείμενα ὄχι μόνο σὰ σοφὸς ἑλληνιστῆς, μὰ καὶ σὺν ἐμπνευσμένους ποιητῆς.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΡΔΑΤΟΣ

Ἡλία Π. Βουτιερίδης: Σολωμός.

Με τὸ τεύχος αὐτὸ ἰσοτιτλῶς του: « Ἡ νέα ποίηση » — ὁ κ. Ἡλίας Π. Βουτιερίδης ἀρχίζει μιά διεξοδική μελέτη, πού, καθὼς μᾶς πληροφορεῖ, θὰ δείξῃ τί εἶδους ποίηση εἶναι τὸ ἔργο τοῦ Σολωμοῦ, ποιά ἡ ἀξία του, ποῖο τὸ κύριο νόημά του, ποιά ἡ τεχνική του, πόσο ὁ ποιητῆς εἶναι πρωτότυπος καὶ ποιά ἐπίδραση εἶχε στὴ νεοελληνικὴ ποιητικὴ καὶ γλωσσικὴ παράδοση. Αἰσθάνεται δηλαδὴ τὴν ἀνάγκη νὰ σταθῇ περισσότερο σ' ἐνὶ ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα κεφάλαια τῆς ἱστορίας τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας, νὰ τὸ ἐξετάσῃ στὶς γενικότητες ἀλλὰ καὶ στὶς λεπτομέρειές του, νὰ τὸ δῇ σὰ μιά ἱστορικὴ στιγμή μὰ καὶ σὺν μιά ἀκτινοβολία πού φτάνει ὡς τὶς ἡμέρες μας, καὶ νὰ τὸ ἐκτιμῆσῃ σὺν ἀφετητηρία πολλῶν καὶ σημαντικῶν πνευματικῶν ἐκδηλώσεων, πού ἀποτελοῦν τὰ κυριώτερα σημεῖα τοῦ πνευματικοῦ μας βίου.

Ἡ ἀρχὴ τῆς μελέτης, μὲ τὸ τεύχος αὐτό, ἔχει καθαρὸ καὶ φανερό τὸ σκοπὸ τῆς: θέλει νὰ κερδίσῃ ἀμέσως τὸ θαυμασμὸ γιὰ τὸν Σολωμὸ μὲ δυὸ σημαντικώτατες ἀποδείξεις: ὅτι ὁ ποιητῆς τοῦ « Πόρφυρα » καὶ τὸν « Ἐλευθέρων Πολιορκημένων » ἐγκαινίασε νέα ποίηση στὸν καιρὸ του καὶ ὅτι ἀντέχει στὴ σύγκριση μὲ ἀναμφισβήτητα μεγάλους συναδέλφους του. Ὁ κ. Βουτιερίδης ἐπιμένει περισσότερο στὸ δεύτερο καὶ λιγώτερο στὸ πρῶτο. Κι' ἐνῶ ὑποστηρίζει ὅτι ἡ ποίηση τοῦ Σολωμοῦ δὲν ἦταν νέα μόνο γιὰ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν Εὐρώπη, ὅπου εἶχε φανῆ τὴν ἴδια ἰσα-ἰσα ἐποχὴ μιά ἄλλη νέα ποίηση, ὁ ρομαντισμὸς, κι' ἐνῶ ἀκόμα ξέρει πόση ἀξία ἔχει ἡ προσφορὰ τοῦ νέου στοιχείου στὴ λυρικὴ ἀνθήση μᾶς χρονικῆς περιόδου — καὶ ἡ περίοδος τοῦ ρομαντισμοῦ δὲν ὑπάρχει, θαρρῶ, ἀμφιβολία, ὅτι στάθηκε ἀπὸ τὰ γονιμότερα πνευματικὰ κινήματα, μὲ ὅλες τὶς πλάνες καὶ τὶς ὑπερβολές του, — στὴν ἀρχὴ περιορίζεται σὲ λίγες σελίδες, σὲ ἀκόμα λιγώτερες παρακάτω, γιὰ νὰ πῆ κάπως δογματικὰ ὅτι « ἡ ποίησή του εἶναι νέα » γιατί « δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ τὸ σμίξιμο τοῦ κλασικισμοῦ καὶ τοῦ ρομαντισμοῦ: σμίξιμο γόμμο, ὅπως ἔλεγεν ὁ ἴδιος », καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ στὸ τέλος ὅτι τὸ οὐσιαστικὸ στοιχεῖο πού κάνει νέα τὴν ποίηση τοῦ Σολωμοῦ εἶναι ἡ ἀδιάκοπη προσπάθειά της νὰ πλησιάσῃ τὸ λαὸ, νὰ « μιλήσῃ γι' αὐτόν, νὰ γεννηθῆται ἀπὸ τὸ ἀντίκρισμα καὶ τὸ νιώσιμο τῆς ψυχῆς τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἀπλῶν πραγμάτων ». Ἡ τελευταία αὐτὴ διαπίστωση, ὀρθὴ στὴ βάση της καὶ στηριγμένη σὲ πραγματικὴ κατανόηση τῶν κειμένων, ἦταν, νομίζω, τὸ στερεώτερο ἔδαφος γιὰ νὰ ὑψώσῃ ὁ κ. Βουτιερίδης τὴ σειρά τῶν συλλογισμῶν του. Δὲν τὴν εἶδε ἔτσι. Ἡ τὴ θεώρησε τόσο ἀναντίρρητη, πού δὲ θέλησε νὰ τὴ συ-

ζητήσῃ. Ξεχνάει ὁμοίως ὅτι τὸ ὀρθὸ δὲν πείθει ἀλλὰ ἡ συζήτηση γύρω ἀπὸ τὸ ὀρθὸ. Καὶ ἄφησε τὸ οὐσιαστικώτερο σημεῖο τῆς μελέτης του γιὰ νὰ προτιμήσῃ μιὰν ἀποδεικτικὴ διαδικασία πού μού φαίνεται ἀδύνατη, ἂν ὄχι ἀχρηστή, τουλάχιστον ὅπως γίνεται ἀπὸ τὸν κ. Βουτιερίδη: τὴ σύγκριση τοῦ Σολωμοῦ μὲ ἄλλους μεγάλους ποιητῆς τοῦ καιροῦ του.

Ἡ ἐργασία αὐτὴ γίνεται ἀπὸ τὸν κ. Βουτιερίδη μὲ σύστημα, μὲ παράθεση τῶν κειμένων, μὲ σπάνια ἐνημερότητα, μὲ ἐπιμονή, καὶ δὲν περιορίζεται σ' ἐνὰ ἢ δυὸ παραδείγματα. Ἀκολουθεῖ ὀρισμένον πρόγραμμα: θὰ « συγκριθοῦν ποιήματα καὶ τῆς νεανικῆς καὶ τῆς προχωρημένης ἡλικίας τοῦ Σολωμοῦ, κι' ἑλληνικὰ καὶ ἰταλικὰ ἀπὸ τὰ πῶ ἱκανὰ νὰ δώσουνε σωστὴ ἰδέα τῆς ποιήσεώς του, μὲ ἄλλα ξένων ἀπὸ τοὺς μεγάλους, πού εἶναι γραμμένα ἐπάνω σὲ ἴδια ἢ σὲ ἀνάλογα θέματα ». Καὶ ἡ σύγκριση ἀρχίζει ἀπὸ τὸν « Ὑμνο εἰς τὴν Ἐλευθερίαν » μὲ τὴν ὠδὴ τοῦ Οἴγκου Φώσκολου « Bonaparte Libérateur » (« Ἐλευθερωτῆς Βοναπάρτης »), μὲ τὸ σονέττο τοῦ Βιτσέντσου Μόντι « Per Monaco », μὲ στίχους τοῦ Γερμανοῦ ποιητῆ καὶ γενναίου πολεμιστῆ Μᾶξ φὸν Σένκεφορντ καὶ τοῦ Λαμαρτίνου ἀπὸ τὸ « Τελευταῖο τραγούδι τῆς Ἀποδημίας τοῦ Χάρολντ » προχωρεῖ μὲ τὴν ἀντιπαράθεση τοῦ ἰταλικοῦ σονέττου τοῦ Σολωμοῦ « Ὁ Ἥλιος » πρὸς τὸ νεανικὸ ποίημα τοῦ Φώσκολου « Στὸν Ἥλιο », πρὸς τοὺς σχετικὸς στίχους τοῦ Μπαίρον ἀπὸ τὸν « Μάμφροντ » καὶ τὸν « Ὑμνο στὸν Ἥλιο » τοῦ Λαμαρτίνου. Χρησιμοποιεῖ τὸ « Εἰς Μοναχὴν » τοῦ Σολωμοῦ γιὰ νὰ τὸ παραβάλλῃ μὲ σονέττο τοῦ Μόντι πού ἔχει τὸ ἴδιο θέμα, καὶ τὴ « Σαπφώ », ἀπὸ τὰ ἰταλικὰ ποιήματα τοῦ Σολωμοῦ, γιὰ νὰ τὴν ἀναλύσῃ πλαίι στὸ « Τελευταῖο τραγούδι τῆς Σαπφῶς » τοῦ Τζιάκομο Λεοπάρντι καὶ στὴ « Σαπφώ » τοῦ Λαμαρτίνου, καὶ τελειώνει ἡ σύγκριση αὐτὴ μὲ τὴ « Γαλήνη » τοῦ Σολωμοῦ καὶ τὴ « Γαλήνη » τοῦ Γκαίτε. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐργασίας αὐτῆς δὲν εἶναι βλαβερό γιὰ τὸν Ἕλληνα ποιητῆ, πού δὲ βγαίνει μειωμένος, οὔτε ὅταν συγκρίνεται μὲ τὸν Γκαίτε μὲ τὴ βοήθεια, βέβαια, τοῦ μεταφράστῃ τῆς « Γαλήνης » του, πού δὲν παραλείπει νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἡ « μετάφραση δὲν ἔχει τὴν ὁμορφιά τοῦ πρωτοτύπου ». Δὲν εἶναι βλαβερό. Ἀλλὰ ἔχει ἀξία κριτικὴ, πηγάζει ἀπὸ τὴν οὐσιαστικὴ ἐκτίμηση καὶ σύγκριση ἔργων καὶ προσώπων, εἶναι κατὰ μέτρο μελέτης πού δὲ στέκει σὲ κάποιες ἐξωτερικὲς ὁμοιότητες ἀλλὰ ἐπιμένει στὴ μορφῇ, στὴν κατασκευὴ καὶ τὴ μουσικότητα τοῦ στίχου κα' ἔπειτα προχωρεῖ στὶς ἰδέες, στὶς σκέψεις, στὶς πεποιθήσεις τοῦ ποιητῆ, στὸ περιεχόμενον, σὲ ὅ,τι δίνει βάρος καὶ διάρκεια; Τί σημαίνει ἂν δυὸ ποιητῆς ἔτυχε νὰ δοκιμάσουν τὶς δυνάμεις τους στὸ ἴδιο θέμα; Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ κ. Βουτιερίδης δὲ μένει στὴ σύγκριση θεμάτων. Ἀναλύει τὰ ποιήματα μὲ τ' ἀνάλογα θέματα, εἶναι ἀντικειμενικὸς ὅταν ἡ ἡλικία ἢ εἰδικὲς περιστάσεις κάνουν μειονεκτικὴ τὴ θέση τοῦ ξένου ποιητῆ, δὲν ἔχει φανατισμούς. Ἀλλὰ ἡ σύγκριση, πού τῆς ἔχει τόση ἐμπιστοσύνη, δὲ μού φαίνεται νὰ τὸν ἐξυπηρετῇ πολὺ.

Μ' ὅλη του τὴν καλὴ πρόθεση, μ' ὅλα τὰ στοιχεία ποὺ διαθέτει, μ' ὅλες τὶς ἀντιπαραθέσεις καὶ τὶς ἀντιπαραβολὰς ποὺ φτάνουν σὲ λεπτομέρειες, δὲ μένει μακριὰ ἀπὸ κακοτοπιές. Χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνει ἴσως, τὸν κρατᾶει στὰ ἐξωτερικὰ στοιχεία τῶν ποιημάτων ποὺ συγκρίνει, καὶ τὸν ὀδηγεῖ σὲ συμπεράσματα ποὺ μποροῦν νὰ φανοῦν τὸ λιγώτερο τολμηρὰ, ἂν τοποθετηθῶν μέσα σὲ μιὰ γενικὴ ἐξέταση τῶν ποιητῶν ποὺ ἀναφέρει καὶ χρησιμοποιεῖ στὴ μελέτη του.

Οἱ ποιητὲς ἔχουν ἔργα. Δὲν ἔχουν ἀναστήματα γιὰ νὰ μποροῦν νὰ μεταηθῶν μὲ τὸν ἐπίπονο ἴσως, ἀλλ' ἐξωτερικὸ τρόπο τοῦ κ. Βουτιερίδη. Ἄφινω ποὺ τὰ λογοτεχνικὰ ἔργα δὲν κρίνονται πάντα καὶ δε βασιμολογοῦνται ἀπὸ τὴ μεταξὺ τους σύγκριση. Ὅσο κι' ἂν φαίνονται συγγενικά, εἶναι ἀνόμοια, ἀφοῦ ἀνάβλυσαν ἀπὸ διαφορετικούς ψυχικούς κόσμους. Μποροῦν ὅμως νὰ καταταχθῶν σύμφωνα μὲ τὴν ἐπίδραση ποὺ εἶχαν στὸν καιρὸ τους ἢ καὶ σὲ μεταγενέστερες ἐποχές. Κι' ἀπὸ τὴν πλευρὰ αὐτῆ, ὁ Σολωμὸς εἶναι ποιητὴς πρῶτα, — τὸ κυριώτερο, — ἔπειτα ποιητὴς ἐξαιρετικός. Συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Βουτιερίδη ὅτι ἡ ποιήσῃ του ἦταν νέα. Πιστεύω μάλιστα ὅτι ἦταν κάτι παραπάνω: θεμέλιο γερὸ, ἀδιάσειστο. Καὶ νομίζω ὅτι ἡ συζήτηση γύρω ἀπὸ τὴ στερεότητα τοῦ θεμελίου αὐτοῦ, συζήτηση ποὺ θὰ στερέωνε καλύτερα μερικὲς πεποιθήσεις ἀπαραίτητες γιὰ τὴ δημιουργία πραγματικῆς πνευματικῆς ζωῆς, θὰ ἦταν χρησιμώτερη ἀπὸ τὴ σύγκριση τοῦ Σολωμοῦ μὲ ἄλλους «μεγάλους». Ἄλλωστε, τί σημαίνει «μεγάλος» στὴν ποίηση, στὴν τέχνη; Ὁ κ. Βουτιερίδης νομίζει ὅτι ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ ἀναφέρει γιὰ νὰ τοὺς συγκρίνῃ μὲ τὸν Σολωμό, ὅλοι χωρὶς καμμιά ἐξαίρεση, μένουν ἀκόμα μεγάλοι στὴ συνείδηση τῶν σημερινῶν μορφωμένων;

ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

Κώστα Νταϊφᾶ: «Οἱ ἄνθρωποι τοῦ βάλτου».

Ἐνας μαχητικὸς δημοτικιστὴς, ἀπὸ τὴ σειρά τῶν ὀρθόδοξων καὶ τῶν ἀδιάλλαχτων τοῦ «Νουμᾶ», συγκεντρώνει τὴν ἐργασία του καὶ τὴν παρουσιάζει μὲ καθυστέρηση εἴκοσι χρόνων. Τὴν καθυστέρηση αὐτὴ τὴ σημειώνει ὁ ἴδιος σ' ἓνα σύντομο πρόλογο, ὅπου μᾶς πληροφορεῖ ὅτι οἱ «ἄνθρωποι τοῦ βάλτου» γράφτηκαν τὸ 1919, κι' ἀφίνει τὸν ἀναγνώστη νὰ τὴν ἐκτιμήσῃ. Εἶναι ἓνα ἐλαφρυντικό, μιὰ προειδοποίηση ὅτι τὸ μυθιστόρημα αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ ἔχῃ προχωρήσει πέρα ἀπὸ κεῖ ποὺ εἶχε φτάσει ἡ ἑλληνικὴ πεζογραφία τοῦ 1919, ἢ ἓνα εἶδος δοκιμασίας; Πρέπει νὰ γυρίσουμε εἴκοσι χρόνια πίσω γιὰ νὰ ἐκτιμήσουμε μὲ δικαιοσύνη τοὺς «ἄνθρωπους τοῦ βάλτου», ἢ νὰ τοὺς δεχτοῦμε μὲ τὴν ἐγγύηση ποὺ δίνει ὁ χρόνος, ἔστω καὶ μιὰ εἰκοσαετία, ποὺ δὲν εἶναι ἀσημαντὸ χρονικὸ διάστημα στὴ διαμόρφωση μιᾶς νέας λογοτεχνίας;

Ὁ κ. Κώστας Νταϊφᾶς δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ στάθῃ καὶ νὰ σκέφτῃκε μπροστὰ στὰ δύο αὐτὰ ἐρωτήματα. Ὅτι ὅμως τὸν κράτησε πε-

ρισσότερο καὶ τὸν ἐσπρωξε νὰ παρουσιάσῃ τὸ ἔργο του, εἶναι ἡ μεγάλη ἀγάπη του γιὰ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς τοῦ θεσσαλικοῦ βάλτου, ὁ πόνος του γιὰ τὴ μοῖρα τους, ἡ ἀγανάκτησῃ του γιὰ τὸν τρόπο ποὺ τοὺς κρατοῦσαν στὸ σκοτάδι καὶ τοὺς ἐκμεταλλεύονταν. Τὸ πεζογράφημά του δὲν εἶναι συνέπεια φιλολογικῶν ναρκισσισμοῦ. Ἐρχεται νὰ ἐλέγξῃ, νὰ διαφωτίσῃ, νὰ ὑποδείξῃ, προπάντων ἐρχεται νὰ διεκτραγωδήσῃ μιὰ κατάσταση ποὺ εἶχε ὅλα τὰ γνωρίσματα τοῦ ζοφεροῦ δράματος καὶ τοῦ καταπονητισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου σὲ ἀτύθμητη ἀγνοία καὶ σὲ μοιρολατρεία. Ὁ κ. Νταϊφᾶς γνώρισε ἀπὸ πολὺ κοντὰ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς, εἶδε πόσο χαμηλὰ εἶχαν κατεβάσει τὸν οὐρανὸ τους οἱ κοινωνικὲς κι' ἄλλες συνθήκες, ξεχώρισε, μέσα στὴ μαυρίλα ποὺ τοὺς κύκλωνε καὶ τοὺς πλάκωνε τὴν ψυχὴ, κάποιους πόθους, κάποιες ἐλπίδες, κάποια ὄνειρα, ἔπλασε ἔπειτα μὲσ' ἀπὸ τὰ ὄνειρα αὐτὰ τὸν ἄνθρωπο ποὺ θὰ ἔβγαине ἀπὸ τὰ σπλάχνα τῶν ἀνθρώπων τοῦ βάλτου καὶ θὰ τοὺς ἔφερνε τὴ μεγάλη λύτρωση, ἀγάπησε τὸν ἄνθρωπο αὐτόν, ἓνα νέο μὲ τίμια σκέψη κι' ἀκράτητη φαντασία, τὸν φώτισε ἀπ' ὅλες τὶς πλευρὲς του, τὸν τοποθέτησε ἀνάμεσα στοὺς συγκαταδίκους του, — κόλαση καὶ καταναγκαστικὰ ἔργα ἦταν ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων τοῦ βάλτου, ποὺ δὲν εἶχαν νὰ παλέψουν μόνο μὲ τὴ φτώχεια, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἀρρώστια, μὲ τὸ μεγάλο ἐχθρὸ τους ποὺ ἔβγαине ἀπὸ τὴ λίμνη καὶ μόλυνε τὸ αἷμα τους, — τὸν ἔκανε ἥρωα καὶ τὸν παρακολούθησε στὴν προσπάθειά του, ποὺ ἀρχίζε μὲ τὴν ἀποξήρανση τῆς λίμνης καὶ θὰ προχωροῦσε ὡς ἐκεῖ ποὺ θὰ ἔφερνε τὴν εὐημερία στοὺς δυστυχισμένους τοῦ βάλτου, τὸν παρακολούθησε σὲ κάθε ὥραία σκέψη του, σὲ κάθε ἐνθουσιασμό του, σὲ κάθε παράτολμη πράξη του, σὲ ὅλα τὰ στάδια τῆς συλλήψεως καὶ τῆς ἐφαρμογῆς ἑνὸς σχεδίου ποὺ θ' ἀλλάξῃ τὴ ζωὴ χιλιάδων ἀνθρώπων καὶ θὰ δώσῃ στις ἀναρίθμητες ἀποξεραιμένες καὶ ἀποκαμωμένες ψυχὲς ἀέρα δροσερὸ ν' ἀναπνεύσουν.

Οἱ «ἄνθρωποι τοῦ βάλτου» εἶναι μαζί ἡθογραφία καὶ κοινωνικὸ μυθιστόρημα. Δίνει τὸ θεσσαλικὸ κάμπο σὲ ὅ,τι χαρακτηριστικὸ καὶ θλιβερὸ εἶχε πρὶν ἀρχίσουν τὰ ἔργα στὰ βάλτοτόπια, ἀλλὰ παρουσιάζει καὶ τὴ ζωὴ του ἀπὸ τὶς πλευρὲς ποὺ προαναγγέλλουν γρηγορῇ τὴν κοινωνικὴ μεταρρύθμιση. Καὶ μόνο ἐπειδὴ ὁ πόνος τοῦ κ. Νταϊφᾶ γιὰ τὸ Θεσσαλὸ ἀγρότη τῆς ἐποχῆς τῶν μεγάλων τσιφλικιῶν εἶναι ἀληθινὸς καὶ μεγάλος, μόνο ἐπειδὴ εἶναι ἡ χαρακτηριστικὴ καὶ ἀδιάκοπη ὑπόκριση σὲ ὅλο τὸ ἔργο, σκεπάζει τὴν πρόθεση νὰ γραφῇ μυθιστόρημα μὲ ἄμεση ἢ ἔμμεση πολεμικὴ. Τί ἐπιδιώκει ὅλο αὐτὸ τὸ πεζογράφημα; Τὸν οἶκτο; Δὲν πιστεύω. Ὁ οἶκος ἔχει ἀποδειχθῇ ὅτι δὲν εἶναι στοιχεῖο σωτηρίας. Ἐπιδιώκει, λοιπόν, κάτι ἀποτελεσματικώτερο: τὴν ἀφύπνιση. Ἄλλωστε, γι' αὐτὴ τὴν ἀφύπνιση ἀγωνίζεται κι' ὁ ἥρωας τοῦ κ. Νταϊφᾶ, ὁ τολμηρὸς κι' ἀδάμαστος Βάνιας, γι' αὐτὴν ἐργάζεται μέρα - νύχτα, γι' αὐτὴν ρητορεύει στὸ δικαστήριον, ὅταν τὸν καλοῦν μάρτυρα σὲ μιὰ δίκη μὲ κατηγορούμενα ἓναν ἀθῶο ἄνθρωπο τοῦ βάλτου ποὺ σκότωσε,